

עין משפט
גד מצוה

עַן אַ מוּי פֿיחַ מהל' שנת סלסא א': עַן בַּ מוּי פֿיחַ מהל' כּוּרס סלסא טו והלכה יח טושיע יו"ד סומן שבת ספקא א': א ג ד מוּי פֿיחַ מהל' שנת סלסא ז':

ההולב והמתנץ והמגבן כגרוגרת

ואין חילוק בין מוציא לחולב דהא לקמן בפירקין^[אמרי'] דהמעבד עור שיעורו כמותא עורב ומיך ר"י דקמס חלב לגמרות דנפש מגרוגרת והתם מיירי בחולב לגבינה דאחשזיבה אחשזיבה^{[וכן מוכח דכדי גמיאה נפיש מגרוגרת דבפ' בתרא דיומא^(פ.) גבי שותה ציוה"כ ליכא דמחייב כרביעית ואיכא למ"ד ככדי גמיאה וצעירוצין}

^(דף פג:) משמע דתשע סעודות יש בקב וצפרק חלוץ ^(ספ פ:) משמע שיש י"ח כגרוגרת שתי סעודות ואי כדי גמיאה פחות מגרוגרת א"כ הווי יומר מדאי חלוקיס זה מזה ומיהו ^(ה) כגרוגרת דהמלניע ^(לקמן פה.) איירי ביבש אפשר שבתחלה היה יותר מכדי גמיאה ולפי זה^{[כרץ לפרש דקמס חלב הוי לגבינה^ה}

והא דמחייב הכא ככדי גמיאה היינו שבתפ"ש כהדיא לשמיה אכל ארי קמס חלב הוי לאכל ולשמות ולא לגבינה אפי' היה מפרש כהדיא לגבינה היה חייב אכדי גמיאה דזוטרא הואיל וקמתו לכך כדאמרין לעיל המוציא תבן כמלא פי פרה לגמל חייב דהא חזי לפרה^{[ו"מ דכשחלב כבר צעין מחייב ככדי גמיאה אכל חולב לא מיחייב אלא כגרוגרת דאין אדם טורח לחלוץ בפחות מגרוגרת דכה"ג אמרי' לקמן (דף עט.)} דאין אדם טורח לגבל טיט לעשות פי כור ומיהו אומר ר"י דלא דמי דהתם אין המים חשוצין ממתת שראי לגבל כבן את הטיט כמו הטיט עצמו שהא מגובל כבר אכל הכא כשחולב להוציא מן הדד ככדי גמיאה יש לו להיות חשוב כמו זבלא אחר^ט: ב' דמי גביעה. פי הר"ר פור"ת מלא לוגמא ולא משמע כן במסקת יומא צפרק בתרא ^(דף פג:).

צריך שיהא בו רובע רביעית. רביעית דהכל היינו רביעית הלוג^{[כפ"י הקוטנ"י} ועוד יש לדקדק דהנהו רביעית דפרק ג' מינין ^(מיר לה.) הס רביעית הלוג מדפריך ומו ליכא והאיכא רביעית נוטלין לידים וצמסקת ידים ^(פי"א מ"א) משמע כהדיא דהו"י רביעית הלוג ועוד דבערבי פסקים ^(פסקים קט:) משמע דכוס הוי רביעית של תורה ומתוך חשבון דמקוה משמע דהיינו רביעית הלוג^{[כ"י דהא דאמר התם קיסמא דמורייסא הות ציפירי והות כמין לוגא דמקדש וזה משערין רביעית של פסח לאו ככולה משערין דהיינו כל הלוג אלא כלומר ברובע של אותה מדה משערין רביעית של פסח: דכוס וזימיה דבסוף פר' שלשה שאכלו ^(שם דף נ"א.) אמרו עשרה דברים נאמרו ככוס של צרכה דהוא ושיטפה חי ומלא דהוא ושיטפה חי ומלא אלמא חי צעינן צרכה ור"ת מפרש דמי דקאמר^{[י} היינו מווגי ולא מווגי דמיקרי חי כדאמר^{[י} צפ' בן סורר ^(סנהדרין ע.) ^{[ועד שיאלכ תרטימר בשר וישנה יין חי ומוקי לה התם בצמוג ולא מווגי^ט} ובצרכת הארץ מוסיף מים עד שיהא מווג כראוי כדאמר צפ' שלשה שאכלו ^(בבבא נ"א.) שמוסיף בצרכת הארץ^{[י} ולא כמו שפירש שם בקונטרס שמוסיף יין בצרכת הארץ ובני נדבונא מפרשים דחי קאי אכוס שצריך שיהא שלם^{[י} ואחי שפיר דכל אומן דברים דחשיב התם הווי כולהו ככוס ולא ציין ^{[י} וי"וה"ג צפרק בתרא דמכות ^(דף טו:) ריסק ט' נמלים ואחד חי דהיינו שלם^{[י} דאפי' מנת חשיב צריה כדאמר בסוף פ' גיד הנשה ^(חולץ דף קצ:) ^{[י} ויעמוד ע"ר רביעי' ע"ר רביעי' דאמרין צערי צמסי ^(דף קו.) דמקדש אס טעם מלא לוגמא יא^{[כ} ומלא לוגמא הוי טפי מרביעית כדמוכח צפ' בתרא דיומא ^(דף פ.) יש לומר דמלא לוגמא דהתם לאו דוקא אלא כדי שיסלקו ללד אחד ויראה כמלא לוגמא כדמפרש ציומא אהנהו דהתם^{[כ} ועוד יש לומר דדוקא מקדש:}

אף אגן נמי תנינא. דכוס של צרכה טעון רביעית דמקמתא יין שיעורו לכשימוגנו ויעמוד על רביעית כמו שאר משקין דקתני סיפא דהווי צרביעית וקתני כדי מווגת כוס יפה משמע דכוס של צרכה לכשימווג צעינן שיהא רביעית כמו בהואה אכל הא דצעינן יין רובע רביעית לא שמעינן ממתני' אלא ממילא ידעינן דהא מווגיה הויא על חד תלת והא דלא נקט צמתני' כדי מווגת רביעית מילתא אגב אורחיה קמ"ל דכוס של צרכה צרביעית ועוד משום דמהאי טעמא דחוי לכוס של צרכה חשיב ומחייב פחות מרביעית לפי שיכול להוסיף עליו מים ואשאר משקין לא מחייב פחות מרביעית אע"פ שיכול להוסיף עליהן דממטיק והקאמרת מים צדכ ומנטרפינן לגבי שבת מידי דחשיב צעינן:

שימוגנו ויעמוד על רביעית. משתבח פירושיה בפרק ערבי פסחים ^(דף ק"ח) אמר רב יהודה אמר שמואל ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי מווגת כוס יפה. ואוחבי' לשמואל מברייתא דקתני בה ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית. ופרקינן מאי כדי מווגת כוס יפה דאמר שמואל תנאי שיעורא. ואמרו עוד ^(ע"ו דף ק"ח) אמר רב יצחק קיסטא דמוריסא דהוות כטבאי היא הוות כמין דמקדשא ובה משערין רביעית של פסח, ומיכן את למד כוס של ברכה רביעית. במסכת נזירות בפרק ג' מינים אסורין ^(דף ל"ח.) אמר ר' אלעזר עשר רביעיות נקוט רב כהנא בדייה, ה' סומקאא וד' חירותא, ה' סומקאא נוי"ר ועשי"ה פסי"ה שהזכירו למקדש ומתאי סימן. נזיר, רביעית יין לנזיר. עושה פסח, דאמר רב יהודה אמר שמואל ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית. שהזיר, השותה רביעית יין אל יורה. במקדש, שהשוהה רביעית יין ונכנס למקדש חייב. מתים, דתניא מניין לרביעית דם היוצאה משני מתים שהיא מטמאה באהל שנאמר ^(ויקרא כא) ועל כל נפשות מת לא יבא. וחמש חירותא, חלה נזיר מצורע ^(שנפילה) ^(שנפילה) חלה בשבת סימן. חלה, רביעית שמן חלה. נזיר, רביעית שמן לנזיר. מצורע, רביעית ^(שמן לנזיר מצורע) ^(מיט למצורע). ושפסלו, דתנן ושאר כל משקין טמאין פוסלין את הגיהה לרביעית. שבת דתנן ושאר כל המשקין ברביעית וכל השופכין ברביעית.

עמך ר'. יהודה אומר חוץ מקליפי ערשים שהן מתבשילין עמהן ולפיכך מצטרפות. והא דתנן חוץ מקליפיהו ר' יהודה אומר חוץ מקליפי ערשים, חוץ מתוך, ותוצא מיעוט מיעוט ולרבות. הוא כמה שפירשנו למעלה. ושניא חלה וסובין ומורסנן ^(אין) ^{[ד'מנטרפינן לקמח להוציא מכולן חלה, שכן עני אוכל פתו מניסה בלוטה שיש בה סובין ומורסן וזו היא עיסתו, ואמר ר'אמרנא דאיתיה עריותוכי, אבל להוציא שבת אין סובין ומורסן מצטרפין. וכן פולין אם חדשים הן היו מנחה לבשילן בקליפיהו, וקאמר ר' יהודה בבריייתא שאף הן מצטרפות עם הפולין. אבל אם הם ישנים ונשתחרו נראין כובוכים בקעה, ורגילין בני אדם לקליפן קודם בישול, והילכך אין קליפיהו מצטרפות עמהן. הדרן עלך בבל גדול}

פי' שמיני המוציא יין כדי מווגת הכוס. תנא כדי מווגת כוס יפה, ומאי כוס יפה כוס של ברכה. והתם אמרינן אמר רב יהודה אמר שמואל כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית.

ופרקינן אידי ואידי חד שיעורא הוא, והאי דקאמר צריך שיהא בארבעתן רביעיתא, בכל אחת רובע רביעית, כדאמרין התא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו כוס של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימוגנו ויעמוד על רביעית. ואמר ^(רבה) ^[רבא] אף אגן נמי

עו:

המשת רבעים קמח ועוד גרסי' כפר"י צפ"ק ^(דף טו.) ^א:

הדרן עלך בבל גדול

המוציא יין. חלב בדי גביעה. הקסה צניו אפרים דתניא

ה"נ הויא לדוגמא: **בתני'** ״המוציא אוכלים כגרוגרת חייב ומצטרפין זה עם זה מפני ששוו בשיעוריהן חוץ מקליפתן וגרעיניהן ועוקציהן וסובן ומורסנן ר' יהודה אומר חוץ מקליפי ערשין שמתבשלות עמהן: גמ' וסובן ומורסנן לא מצטרפין והתנן ^(ה)־המשת רבעים קמח ועוד חייבין בחלה הן וסובן ומורסנן אמר אבבי שכן עני אוכל פתו בעיסה בלוסה: רבי יהודה אומר חוץ מקליפי ערשים המתבשלות עמהן: ערשים אין פולין לא והתניא ר' יהודה אומר חוץ מקליפי פולין וערשים לא קשיא הא בחדתי הא בעתיקי עתיקי מ"ט לא אמר ר' אבהו מפני שנראין כובובין בקערה:

הדרן עלך בבל גדול

המוציא יין כדי מווגת הכוס חלב כדי גביעה דבש כדי ליתן על

הכתית *שמן כדי לסוך אבר קטן מים כדי לשוף בהם את הקילור ^(י) ושאר כל המשקין ברביעית וכל השופכין ברביעית ר"ש אומר כולן ברביעית ולא ^(א) נאמרו ^(ב) כל השעורין הללו אלא למצניעיהן: **גמ'** תנא ״כדי מווגת כוס יפה ומאי כוס יפה כוס של ברכה דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו כוס של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימוגנו ויעמוד על רביעית אמר רבא אף אגן נמי תנינא

חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

עמך ר'. יהודה אומר חוץ מקליפי ערשים שהן מתבשילין עמהן ולפיכך מצטרפות. והא דתנן חוץ מקליפיהו ר' יהודה אומר חוץ מקליפי ערשים, חוץ מתוך, ותוצא מיעוט מיעוט ולרבות. הוא כמה שפירשנו למעלה. ושניא חלה וסובין ומורסנן ^(אין) ^{[ד'מנטרפינן לקמח להוציא מכולן חלה, שכן עני אוכל פתו מניסה בלוטה שיש בה סובין ומורסן וזו היא עיסתו, ואמר ר'אמרנא דאיתיה עריותוכי, אבל להוציא שבת אין סובין ומורסן מצטרפין. וכן פולין אם חדשים הן היו מנחה לבשילן בקליפיהו, וקאמר ר' יהודה בבריייתא שאף הן מצטרפות עם הפולין. אבל אם הם ישנים ונשתחרו נראין כובוכים בקעה, ורגילין בני אדם לקליפן קודם בישול, והילכך אין קליפיהו מצטרפות עמהן. הדרן עלך בבל גדול}

פי' שמיני המוציא יין כדי מווגת הכוס. תנא כדי מווגת כוס יפה, ומאי כוס יפה כוס של ברכה. והתם אמרינן אמר רב יהודה אמר שמואל כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית.

ופרקינן אידי ואידי חד שיעורא הוא, והאי דקאמר צריך שיהא בארבעתן רביעיתא, בכל אחת רובע רביעית, כדאמרין התא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו כוס של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימוגנו ויעמוד על רביעית. ואמר ^(רבה) ^[רבא] אף אגן נמי

כלל גדול פרק שביעי שבת

הגא נמי חזי. ציחד: לדוגמא. מי שיש לו למכור כוצר מכולן ונותן לפני חלונו להראות שיש לו למכור מכולן וימחא ליה שיהו ממוכרין יחד דליידי דזוטריי כל חד וחד הרוח מפזרמו: **בתני' אולגיס כו'**. למאכל אדם: ומנטרפינן. כל אוכלי אדם זה עם זה: **הוץ מקליפיהן**.

שאינן אוכל ואין משלימין השיעור: ועוקציהן. וצ הפרי דהוא עץ בעלמא: וסובן. קליפת חטין הנושרת ממתת כיהיה: **ומורסנן**. הנשאר צנפה: ר' תימא דאמר. כל הקליפין אין מנטרפינן כדאמרן חוץ מקליפי ערשים שמצטרפות אותן: **שמשבטלו עמהן**. לאפוקי קליפה חלונה שהן גדלות צמוכה הנושרת בגוון: **גמ' צנופה**. מעורבת צבוונה וצמוסנסנה הלכך לחס הארץ^{[י} קרינן ציה ומיהו לענין שבת מידי דחשיב צעינן וסתמייחה. דמי לאו אוכל יניחו: פולין חדשים קליפתן מנטרפינן: **כוונדין**. לפי שהן שמורות:

הדרן עלך בבל גדול

המוציא יין. חי: כדי מווגת הכוס. כשיעור שנותנין

יין חי למוך כוס להוציא עליו מים כהלכתו ולמווג אותו צהן ובגמרא מפרש באיזה כוס משערו: **צמיס**. שבצני הסוקיס והגמלים ממתת המשאות דרזי"ש צלע"ז והכי אמר בהמפקיד בצבא מלניעו ^(דף לה.) דבש והדבש למאי חזי לכמותא דגמלי. אכל צדתי פירשו תנית מכה שעל גב היד ושע"ג הרגל: לשוף. לשפסף על השמות צהן: קילור. שנותנין על הארץ לודי"א צלע"ז: צרביעית. ציאה ומחאה רביעית הלוג: שופיס. מים קרומיס ובגמרא ^(י) מפרש למאי חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

חזו: כוון צרביעית. אף היין והחלב והדבש: ולא נאמר. שיעורין שבמטנה אלא למצניעיהן לבד וחזר המלניע והוציאו חייב אכל שאר כל אדם והוציאו אינו חייב. וסבירא ליה לר"ש דמלניע עצמו צעי שיעורא זוטא ובצירי מיהא שיעורא לא משכיר כדאמרין צפרקין דלעיל ^(דף עט:) דלית ליה לר"ש כל שאין כבוד להלניע ואין מצניעים כמחוי שימחייב עליו מלניעו: **גמ'** סנא. בתוספתא^{[י} המוציא יין כדי מווגת כוס יפה פירוש לכוס דמתני': כוס של צרכה. צרכת המוון שהצרכי חכמים ליפותו כדאמר^{[י} בצרכות ^(דף נ"א.) עיטור ועיטוף הדחה ושיטפה חי ומלא: אמר רב נחמן גרסי'. ולא גרסי' דאמר: **שיעור כוס של צרכה לרדן שיהא צו**. יין חי רובע של רביעית הלוג: כדי שימוגנו. צמיס שלשה חלקים מים ואחד יין: ויעמוד על רביעית הלוג: תנינא

עמך ר'. יהודה אומר חוץ מקליפי ערשים שהן מתבשילין עמהן ולפיכך מצטרפות. והא דתנן חוץ מקליפיהו ר' יהודה אומר חוץ מקליפי ערשים, חוץ מתוך, ותוצא מיעוט מיעוט ולרבות. הוא כמה שפירשנו למעלה. ושניא חלה וסובין ומורסנן ^(אין) ^{[ד'מנטרפינן לקמח להוציא מכולן חלה, שכן עני אוכל פתו מניסה בלוטה שיש בה סובין ומורסן וזו היא עיסתו, ואמר ר'אמרנא דאיתיה עריותוכי, אבל להוציא שבת אין סובין ומורסן מצטרפין. וכן פולין אם חדשים הן היו מנחה לבשילן בקליפיהו, וקאמר ר' יהודה בבריייתא שאף הן מצטרפות עם הפולין. אבל אם הם ישנים ונשתחרו נראין כובוכים בקעה, ורגילין בני אדם לקליפן קודם בישול, והילכך אין קליפיהו מצטרפות עמהן. הדרן עלך בבל גדול}

פי' שמיני המוציא יין כדי מווגת הכוס. תנא כדי מווגת כוס יפה, ומאי כוס יפה כוס של ברכה. והתם אמרינן אמר רב יהודה אמר שמואל כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית.

ופרקינן אידי ואידי חד שיעורא הוא, והאי דקאמר צריך שיהא בארבעתן רביעיתא, בכל אחת רובע רביעית, כדאמרין התא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבהו כוס של ברכה צריך שיהא בו רובע רביעית כדי שימוגנו ויעמוד על רביעית. ואמר ^(רבה) ^[רבא] אף אגן נמי

(6) נראה דתפר איה תנית וצ"ל שיהא צהן כדי רביעית היטו שיהא בארבעתן וכו'.

מסורת הש"ס

א) מלה פ"ב מ"ו ע"ש פסחי' ממו: עריות פ"א מ"ג, ב) [יעריוין כ"ט:], ג) [ג' העיך ערך גס ד' גמילה], ד) [גזיר לה:], ה) כשי' אימא אמרו, ו) [לעיל עה:], ז) [יעריוין כ"ט:], ח) [במדבר טו:], ט) [לקמן ע"ח:], י) [שבת פ"ט ה"ו:], י"א) [דף ע"ג:], י"ב) [וע"ר מופ' פסחים ס"ה ד"ה החולב:], י"ג) [וע"ר מוספת ברכות ז': ד"ה מדיא:],

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה המוציא וכו' ומיהו אי' כגרוגרת דמלניע:

לעזי רש"י

דרזי"ש [ירדיושידור"א]. ששוף, פ"ב. לודי"א [לודו"א]. רטיה לטין.

מוסף רש"י

כגרוגרת. תלנה יבשה (ברכות א.ו). חמשת רבעים קמח ועוד חייבים בחלה. ממשע לונין לצפורים שהן צנפה ועוד מדכתיב, שזה הוא שיעור השומר שיהיה עיפת מדכה, שנאמר בני מלה (במדבר טו) חמשת עריותוכי, כדי עריותוכי, שהיו עיפת מדכך עריותוכי, שהיו עיפת מדכך הלא עריותוכי, שהיו לגלגלת והוא עשירית האופה והאופה שלם כאין וסאה שזה קצין מדכתיב, חסוי עיבור שהן ומחלה צנפת רבעי קב ויבלה וחומש בילה, כהוא עומר לגלגלת והוא קצין ועשה מתן רבעי קב, היינו לונין, ומחלה צהן צנפים ותנים לוב, וזול עיבור של צנפים הרי צנפה, והענין שהשאלים שמים צהן עשרה ביהם קין, עיבור אלהן בילה וחומש בילה, הרי צנפת רבעים ועוד, דהוא בילה וחומש בילה, והערובים יוספו על המדות שמת תלנר סאה חומש מנגו, שמתו צהן מן האשעוים בתוך חמשה האחרונים הרי שמת רבעים האשעוים נעשו חמשה ורובע בילה וחומש השארים צהן עומר, שהרובע שש ביהם, עשה מתן חומש בילים גדולות והבילה וחומש בילה נעשית בילה גדולה, שמוסף עלה חומשא מנגו דהוא שמת תלנר, הרי שש בילים גדולות, דהוא רובע קב גדול, הרי עומר התדבר שזה רבעים ירושלמיים, וסאה צפורים ערופת על ירושלמיים שמת מנגו, צהן צעינן ^(פ"ב.) הרי עומר שהיה שש צמסי ירושלמיים נכנס בתמש צפורים ^(פסחים פ"ח.) ועי' לעיל ^(ט"ו.)

הדרן עלך בבל גדול

רבינו חננאל

ופרקינן רבא לר' יוסי בר' חנינא ואמר הכי נמי דאריין לדוגמא, כשם שחבנדי השק אף על פי שאין בוה כשיעור ולא בוה כשיעור, כיון שאילו מחתבין יש בעיניהם כשיעור השק שהוא הקל ואיפשר לחבון זה בוה ולישב עליהן ודאריין ביה לטמא מושב, כן החבן והעצה איפשר להוציא מזה כמעט ומהו כמעט להראותן דוגמא לקונה לומר מאילו אני מוכר, ולהבין חשובין בחיבורין, ריש צורך להוציא כסדר הזה, משום כן מצטרפין לקל שבוין אבל אוכלין שיעורן כולן כגרוגרת לפיכך מצטרפין זה עם זה, אבל קליפיהו ועוקציהן וסובן ומורסנן אין מצטרפין

והוא דאמר שמואל תנאי שיעורא.

והוא דאמר שמואל תנאי שיעורא. ואמרו עוד ^(ע"ו דף ק"ח) אמר רב יצחק קיסטא דמוריסא דהוות כטבאי היא הוות כמין דמקדשא ובה משערין רביעית של פסח, ומיכן את למד כוס של ברכה רביעית. במסכת נזירות בפרק ג' מינים אסורין ^(דף ל"ח.) אמר ר' אלעזר עשר רביעיות נקוט רב כהנא בדייה, ה' סומקאא וד' חירותא, ה' סומקאא נוי"ר ועשי"ה פסי"ה שהזכירו למקדש ומתאי סימן. נזיר, רביעית יין לנזיר. עושה פסח, דאמר רב יהודה אמר שמואל ד' כוסות הללו צריך שיהא בהן כדי רביעית. שהזיר, השותה רביעית יין אל יורה. במקדש, שהשוהה רביעית יין ונכנס למקדש חייב. מתים, דתניא מניין לרביעית דם היוצאה משני מתים שהיא מטמאה באהל שנאמר ^(ויקרא כא) ועל כל נפשות מת לא יבא. וחמש חירותא, חלה נזיר מצורע ^(שנפילה) ^(שנפילה) חלה בשבת סימן. חלה, רביעית שמן חלה. נזיר, רביעית שמן לנזיר. מצורע, רביעית ^(שמן לנזיר מצורע) ^(מיט למצורע). ושפסלו, דתנן ושאר כל משקין טמאין פוסלין את הגיהה לרביעית. שבת דתנן ושאר כל המשקין ברביעית וכל השופכין ברביעית.